

SPOROČILO ZA MEDIJE št. 89/23

Luxembourg, 5. junij 2023

Sodba Sodišča v zadevi C-204/21 | Komisija/Poljska (Neodvisnost in zasebnost sodnikov)

Pravna država: reforma poljskega sodstva iz decembra 2019 krši pravo Unije

Vrednota pravne države spada v okvir same identitete Unije kot skupnega pravnega reda in se konkretizira v načelih, ki vsebujejo pravno zavezujoče obveznosti za države članice

Potem ko je Poljska 20. decembra 2019 sprejela zakon o spremembi nacionalnih pravil glede organizacije splošnih sodišč, upravnih sodišč in vrhovnega sodišča (v nadaljevanju: zakon o spremembi), je Evropska komisija vložila tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti, s katero je Sodišču predlagala, naj ugotovi, da ureditev, vzpostavljena s tem zakonom, krši različne določbe prava Unije.

Komisija meni, da v delu, v katerem se z zakonom o spremembi disciplinskemu senatu poljskega vrhovnega sodišča, katerega neodvisnost in nepristranskost nista zagotovljeni, podeljuje pristojnost za odločanje v zadevah, ki neposredno vplivajo na status in opravljanje funkcij sodnika, ta zakon posega v njihovo neodvisnost. Poleg tega Komisija navaja, da zakon o spremembi vsem nacionalnim sodiščem prepoveduje, da bi preverila spoštovanje zahtev Unije glede neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča in tako preverjanje opredeljuje kot disciplinski prekršek. Senat za izredni nadzor in javne zadeve poljskega vrhovnega sodišča je določen kot izključno pristojen za opravljanje takih preverjanj. Nazadnje, Komisija navaja, da zakon o spremembi s tem, da sodnikom nalaga obveznost, da sporočijo informacije glede njihovih dejavnosti v okviru združenj ali ustanov ter glede njihove nekdanje politične pripadnosti in s tem, da določa objavo teh informacij, krši pravico do spoštovanja zasebnosti in pravico do varstva osebnih podatkov.¹

Poljski je bilo v postopku s sklepom podpredsednika Sodišča z dne 27. oktobra 2021 naloženo, naj Komisija plača periodično denarno kazen v višini enega milijona EUR na dan.² Naložitev te periodične denarne kazni se je štela za potrebno za zagotovitev, da Poljska izvede začasne ukrepe, ki so bili sprejeti v sklepu z dne 14. julija 2021³ in katerih namen je bil zlasti zadržanje uporabe določb zakona o spremembi, ki jih Komisija izpodbija. Znesek periodične denarne kazni je bil s sklepom podpredsednika Sodišča z dne 21. aprila 2023 zmanjšan na 500.000 EUR na dan.⁴ Učinki teh sklepov prenehajo z izdajo današnje sodbe, s katero je zadeva rešena. Vendar pa to ne vpliva na obveznost Poljske, da plača periodične denarne kazni, ki jih dolguje za pretekli čas.

V današnji sodbi je **Sodišče tožbi Komisije ugodilo**.

Na prvem mestu, Sodišče je potrdilo, da **nadzor nad tem, ali država članica spoštuje vrednote in načela, kot so**

¹ Za seznanitev z več informacijami o zadevnem postopku in z očitki Komisije je mogoč ogled sporočil za medije št. [127/21](#), št. [180/21](#) in št. [192/21](#).

² Sklep podpredsednika Sodišča z dne 27. oktobra 2021 v zadevi [C-204/21 R](#) (glej tudi sporočilo za medije št. [192/21](#)).

³ Sklep podpredsednika Sodišče z dne 14. julija 2021 v zadevi [C-204/21 R](#) (glej tudi sporočilo za medije št. [127/21](#)).

⁴ Sklep podpredsednika Sodišče z dne 21. aprila 2023 v zadevi [C-204/21 R-RAP](#) (glej tudi sporočilo za medije št. [65/23](#)).

pravna država, učinkovito sodno varstvo in neodvisnost sodstva, v celoti spada v njegovo pristojnost. Države članice morajo namreč pri izvajanju svoje pristojnosti na področju organizacije sodstva ravnati v skladu z obveznostmi, ki izhajajo iz prava Unije. Dolžne so tudi **zagotoviti, da se njihova zakonodaja na področju organizacije sodstva z vidika vrednote pravne države nikakor ne poslabša**, tako da ne sprejmejo pravil, ki bi posegala v neodvisnost sodnikov. Ta temeljna vrednota, ki spada v okvir same identitete Unije, je konkretizirana s pravno zavezujočimi obveznostmi, od katerih **države članice ne smejo odstopiti z opiranjem na nacionalne določbe ali sodno prakso, vključno s tistimi ali tisto ustavnega ranga.**

Na drugem mestu, Sodišče je ob opiranju na svojo prejšnjo sodno prakso⁵ ponovno poudarilo svojo presojo, da **disciplinski senat** vrhovnega sodišča ne izpolnjuje zahteve po potrebni neodvisnosti in nepristranskosti. Iz tega je sklevalo, da **zgolj možnost, da so sodniki, ki morajo uporabiti pravo Unije, izpostavljeni tveganju, da tak organ lahko odloči o vprašanjih glede njihovega statusa in opravljanja njihovih funkcij**, zlasti z dovolitvijo njihovega kazenskega pregona ali njihovega odvzema prostosti ali s sprejetjem odločitev, ki se nanašajo na bistvene vidike ureditev delovnega prava, socialne varnosti ali upokojevanja, ki se zanje uporabljajo, **lahko posega v njihovo neodvisnost.**

Na tretjem mestu, Sodišče je ocenilo, da glede na relativno širokost in nenatančnost določb zakona o spremembi, ki jih je navedla Komisija, in poseben kontekst, v katerem so bile te določbe sprejete, te določbe dopuščajo razlago, ki omogoča, da se disciplinska ureditev, ki se uporablja za sodnike, in sankcije, ki jih ta ureditev zajema, uporabijo za to, da **nacionalnim sodiščem preprečijo presojo, ali sodišče oziroma sodnik izpolnjuje zahteve glede učinkovitega sodnega varstva, ki izhajajo iz prava Unije, po potrebi s predložitvijo predloga za sprejetje predhodne odločbe Sodišču.** Ukrepi, ki jih je tako sprejel poljski zakonodajalec, **niso združljivi z jamstvi dostopa do neodvisnega, nepristranskega in z zakonom predhodno ustanovljenega sodišča. Ta jamstva namreč pomenijo, da so v nekaterih okoliščinah nacionalna sodišča dolžna preveriti, ali sama oziroma sodniki, ki jih sestavljajo, ali drugi sodniki oziroma sodišča izpolnjujejo zahteve, določene s pravom Unije.**

Na četrtem mestu, **dejstvo, da je z zakonom o spremembi eni in enotni instanci** (in sicer **senatu za izredni nadzor in javne zadeve** vrhovnega sodišča) **podeljena pristojnost za preverjanje spoštovanja bistvenih zahtev glede učinkovitega sodnega varstva, krši pravo Unije.** Spoštovanje teh zahtev **mora biti namreč transversalno zagotovljeno na vseh materialnih področjih, na katerih se uporablja pravo Unije, in pred vsemi nacionalnimi sodišči, ki so jim predložene zadeve, ki spadajo na ta področja.** Monopolističen nadzor, vzpostavljen z zakonom o spremembi, skupaj z uvedbo zgoraj omenjenih prepovedi in disciplinskih prekrškov, pa lahko **prispeva k še nadaljnji oslabitvi temeljne pravice do učinkovitega sodnega varstva, ki je določena v pravu Unije.**

Nazadnje, Sodišče je ocenilo, da nacionalne določbe, ki sodnikom nalagajo, da predložijo pisno izjavo, v kateri je navedena njihova morebitna pripadnost združenju, nepridobitni ustanovi ali politični stranki, in določajo spletno objavo teh informacij, kršijo temeljni pravici teh sodnikov do varstva osebnih podatkov in spoštovanja zasebnosti. Spletna objava podatkov o pretekli pripadnosti politični stranki v obravnavanem primeru **ni primerna za uresničitev zatrjevanega cilja**, in sicer okrepiti nepristranskost sodnikov. Podatki o pripadnosti sodnikov združenjem ali nepridobitnim ustanovam pa bi lahko razkrili verska, politična ali filozofska prepričanja sodnikov. Njihova spletna objava **bi lahko osebam, ki se iz razlogov, ki nimajo zveze z zatrjevanim ciljem v splošnem interesu, želijo informirati o osebnem položaju zadevnega sodnika, omogočila prost dostop do teh podatkov.** Glede na poseben kontekst ukrepov, uvedenih z zakonom o spremembi, bi taka spletna objava **lahko poleg tega sodnike izpostavila tveganju neupravičene stigmatizacije, tako da bi neupravičeno okrnila podobo, ki jo imajo o njih tako pravni subjekti kot javnost na splošno.**

⁵ Sodba z dne 15. julija 2021, Komisija/Poljska (Disciplinska ureditev za sodnike), [C-791/19](#) (glej tudi sporočilo za medije št. [130/21](#)).

OBVESTILO: Tožbo zaradi neizpolnitve obveznosti lahko zoper državo članico, ki ni izpolnila obveznosti iz prava Unije, vloži Komisija ali druga država članica. Če Sodišče ugotovi, da obveznosti niso bile izpolnjene, mora ta država članica v kar najkrajšem času sprejeti ukrepe, potrebne za izvršitev sodbe.

Če Komisija meni, da država članica ni sprejela ukrepov, potrebnih za izvršitev sodbe, lahko vloži novo tožbo, s katero zahteva naložitev denarnih sankcij. Če pa Komisija ni bila obveščena o ukrepih za prenos direktive, lahko Sodišče na predlog Komisije sankcije naloži že v prvi sodbi.

Neuradni dokument za medije, ki Sodišča ne zavezuje.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletnem mestu CURIA na dan razglasitve.

Kontaktna oseba: Jaroslaw Zasada ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki z razglasitve sodbe so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Ostanite povezani!

